

BIJLAGE XI

Verlag werkgroepen – Workshop van 16 maart 2011

Vragen 1-3

1. Welke moet(en) de belangrijkste rol(len) zijn van de CVO om ervoor te zorgen dat het Belgisch beleid voor ontwikkelingssamenwerking gendergevoeliger wordt?
2. Welke moet(en) de doelgroep(en) van de CVO zijn in de toekomst, gezien het actieterrein van de CVO (= het Belgisch beleid voor ontwikkelingssamenwerking)?
3. Welke rol zou de CVO in de toekomst moeten spelen voor elk van de omschreven doelgroepen?

GROEP 1	GROEP 2	GROEP 3
1. Belangrijkste suggesties		
<p>Met betrekking tot de rollen en de doelgroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een observatorium en een bron van reflectie zijn voor de verschillende actoren: doelgroep: de leden van de commissie - Stroomopwaarts adviezen verstrekken: een bijdrage leveren aan de ISP's, aan de thematische en geografische beleidsnota's (met de vermelding 'met een bijdrage van de CVO => duidelijke zichtbaarheid van de CVO) - Doelgroep: kabinet, DGD, BTC, parlement - Deze rol moet worden geïnstitutionaliseerd (te verankeren in de procedures) - Een bewakende rol bij monitoring en evaluatie: doelgroepen: de CVO en haar doelgroepen - Bij de drie hoger vermelde rollen is interne communicatie belangrijk (belang van 'continuous feedback loops') - GEEN rol van sensibilisering bij het brede publiek 	<ul style="list-style-type: none"> - Forum voor expertise op het niveau van België (band met expertise van andere landen) - Dat een bijdrage levert aan het beleid en de strategie op het vlak van ontwikkeling (DGD) - Initiatiefrol van de CVO (proactieve sensibilisering) - Ongeacht de verankering zijn er voldoende middelen nodig - Moet de agenda van de CVO worden verbonden met de internationale actualiteit? Wat met de onafhankelijke agenda van de CVO? - De drie dimensies behouden: advies-advocacy-sensibilisering 	<p>Met betrekking tot de rollen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fungeren als een pool van expertise - optreden als klankkast voor het Zuiden - van bij het begin samenwerken in het hele proces (veeleer uitwisseling dan achteraf advies geven) - de daadwerkelijke uitvoering van het genderbeleid opvolgen - eventueel sensibilisering van de actoren van ontwikkelingssamenwerking? <p>Met betrekking tot de doelgroepen: vooral de DGD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - op alle niveaus - ook bij de attachés - de bilaterale samenwerking - de gendercel

2. Discussiepunten en 3. Openstaande vragen	3. Openstaande vragen	2. Discussiepunten en 3. Openstaande vragen
<ul style="list-style-type: none"> - Specificiteit van de CVO: aard van de actoren, samenstelling 	<ul style="list-style-type: none"> - Is de DGD de enige doelgroep? - De noden op het vlak van gender onderscheiden met betrekking tot het Belgische beleid voor OS (kwaliteitscontrole op het terrein, sensibilisering, ...) en het aanbod van de actoren (de actoren inzake gender en OS in kaart brengen) en de specifieke plaats/ rol van de CVO bij die actoren bepalen, door buiten de Belgische context te treden (band met andere platformen)n Meerwaarde van de CVO? 	<ul style="list-style-type: none"> - Wie verwacht wat van de commissie? - Belang van communicatie en van feedback - Wat is het genderbeleid van de DGD? Welk operationeel plan heeft de DGD? - Vragen stellen over de monitoring van de uitvoering op het vlak van gender en ontwikkeling

Vraag 4

4. Welke zou de beste institutionele verankering en het best aangepaste statuut zijn voor de CVO, met het oog op de hierboven vermelde toekomstige rol(len) van de CVO en haar actieterrain (het Belgisch beleid voor ontwikkelingssamenwerking)?

GROEP 1	GROEP 2	GROEP 3
1. Belangrijkste suggesties		
<p>1. De adviescommissie moet onafhankelijk zijn; zij moet een eigen budget hebben en zij moet medewerkers kunnen aanwerven op basis van hun specialiteit Maar 2. het is belangrijk dat zij een band behoudt met de DGD (dat verleent haar een 'achtenswaardige status' => legitimiteit) 3. In het verleden is gebleken dat de verankering in D01 beter was, omdat er meer feedback kwam</p>		<p>Het is niet zo belangrijk waar de commissie verankerd is, maar zij moet zich bevinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - waar het mogelijk is om informatie uit te wisselen - waar zij kan samenwerken met de DGD - waar zij invloed kan uitoefenen op de DGD - waar zij de macht heeft om te eisen dat de monitoring en evaluatie rekening houden met gendergelijkheid <p>Er is een regelmatige evaluatie nodig van de aandacht voor gender binnen de DGD: een evaluatie van alle niveaus van de DGD en in het volledige proces</p>

2. Belangrijkste discussiepunten

/

3. Openstaande vragen

De vraag met betrekking tot het juridisch statuut, d.w.z. 'onafhankelijk' zijn binnen de DGD, hoe kan dit juridisch geregeld worden (zie het statuut van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling)		
---	--	--

Commentaren tijdens de plenaire zitting

- Het koninklijk besluit moet bepalen of de commissie vooral een rol speelt op het vlak van **management of van beïnvloeding**; indien zij een beïnvloedende rol speelt, moet zij een plaats krijgen op het niveau van de beleidsstrategie en dus op het niveau van D01.
- De DGD volgt niet echt de uitvoering op, maar de DGD evalueert; op korte termijn zou de commissie ook moeten tussenkomen **op het vlak van evaluatie**: deelnemen aan het evaluatieproces en nagaan of er rekening wordt gehouden met gender.
- De feedback die de commissie krijgt, volstaat niet.
- Er moet worden geëvalueerd in welke mate de aanbevelingen zijn opgevolgd.
- De commissie zou adviezen kunnen verstrekken aan S4.
- De commissie zou invloed kunnen hebben op de evaluatieprogramma's.
- Het werk van de commissie mag niet **overlappen met dat van de DGD en de gendercel** en evenmin met dat van S4; maar zij hoeft niet noodzakelijk te wachten tot S4 een evaluatie opzet; zij zou regelmatig – bijvoorbeeld alle twee jaar – een genderevaluatie in de ontwikkelingssamenwerking of een evaluatie van de hiaten in de Belgische samenwerking kunnen lanceren.
- De commissie zou een **pool van deskundigen** kunnen vormen, op wie in alle stadia een beroep kan worden gedaan.
- Zij zou moeten betrokken worden van bij het begin van het proces: dat is belangrijker dan achteraf een advies te verstrekken.
- De **rol van observatorium** moet duidelijk zijn: het is de bedoeling om ideeën en informatie uit te wisselen en vragen te stellen over de manier waarop het beleid wordt uitgevoerd; waartoe dit leidt in de realiteit, in de resultaten, om de actoren van in put te voorzien; welke experimenten werken goed?
- De CVO mag geen **taken toegewezen krijgen die de administratie moet doen**; we mogen niet vergeten dat de administratie rekening moet houden met gendergelijkheid in de ontwikkelingssamenwerking.
- Er moet worden verduidelijkt wat de rol is van de gendercel en van de commissie; de commissie is geen verlengstuk van de gendercel, maar de verwachtingen van de DGD moeten vastliggen, duidelijk zijn en de vragen moeten worden verduidelijkt.
- Er moet ook op worden gelet dat de commissie geen verlengstuk is van de taken van de administratie; de commissie heeft initiatiefrecht en heeft het recht om op te treden als observatie- en reflectiecentrum en **die twee aspecten moeten met elkaar worden verzoend**.
- De commissie mag niet alleen reageren op vragen vanwege de DGD, maar moet ook proactief te werk gaan (zo is het bijvoorbeeld belangrijk om de minister en de beheerders te sensibiliseren voor de onzichtbaarheid van gender).
- De meerwaarde van de commissie bestaat erin dat zij over meer **expertise** beschikt dan wat er beschikbaar is binnen de gendercel van de DGD; in die zin kan zij ten dienste staan van andere actoren van de ontwikkelingssamenwerking.
- De CVO zou zich ook moeten bekommeren om wat niet tot de directe bilaterale hulp behoort.

Verslag van de besprekingen in Groep 2

De groep begon met een brainstorm. Een verslag van de punten die aan bod kwamen in de verschillende tussenkomsten.

- Er is verduidelijking nodig over de verschillende rollen 'advies-advocacy-watchdog'. Zijn die tegenstrijdig? Zijn het stappen in eenzelfde proces? Is de functie van 'watchdog' niet transversaal, d.w.z. zowel nuttig bij de adviserende als de advocacytaak?
- Opgelet: de adviserende rol kan gespeeld worden op vraag van de minister of op initiatief van de CVO (zie de hoofdtaken van de CVO). Dat is een belangrijke nuance. **Momenteel zijn er weinig officiële vragen.** Maar de CVO vervult haar **functie van 'observatorium'** daarentegen door middel van allerlei onafhankelijke initiatieven.
- De evaluatie zou ook moeten wijzen op wat goed werkt en op wat niet werkt. In verband met de rollen moeten we een **onderscheid maken tussen formeel advies, informeel advies en advocacy.** Het formele advies is verankerd en wordt gevraagd. Een proactieve actie net zo even belangrijk (die rol moet behouden blijven), vooral ook omdat er blijkbaar maar weinig officiële vragen komen.
- We moeten ons ook vragen stellen over de externe perceptie van de CVO: hoe wordt zij gezien door de civiele samenleving? Het is vaak moeilijk om haar een plaats te geven 'op de kaart' – letterlijk zowel als figuurlijk – op de kaarten van de actoren en ook fysiek. Soms wordt zij bijvoorbeeld verward met 'Le Monde selon les femmes'. Komt dat niet doordat de doelgroep van de CVO niet duidelijk is?
- In verband met gender zou we het discours algemeen meer gericht moeten zijn op het belang van transversale thema's om zo de gevoerde acties duurzaam te verankeren.
- Er ontbreekt iets vooraf om de belangrijkste rol van de CVO te kunnen bepalen: we moeten eerst vaststellen 'wie aan wie iets te bieden heeft'. We kunnen immers **de rol niet bepalen als we niet weten wie zich zal bekommeren om datgene waar de CVO zich niet om bekommert.** Er bestaat momenteel een trend om haar te veel in de schoenen te willen schuiven. Wie is het best geplaatst voor elk van de noden? Daartoe moeten we weten 'wie al wat doet'. In de eerste plaats zouden we de 'noden' moeten onderscheiden (sensibilisering, advies, advocacy, kwaliteitscontrole, ...); vervolgens moeten we nagaan wat het aanbod is en ten slotte moeten we de rol van de CVO bepalen; dat wil zeggen haar meerwaarde op de markt van de noden in verband met het genderthema (kwaliteitscontrole wordt momenteel door niemand uitgevoerd). Er wordt evenwel op gewezen dat dit verder gaat dan het mandaat van de evaluatie.
- Vooraleer de belangrijkste rol te bepalen, is een beter antwoord nodig op de vragen: 'waarin bestaat de expertise van de CVO?' en 'waarin bestaat haar meerwaarde?'.
- Gender is al verplicht, er bestaan al formele beslissingen op het niveau van de FOD's en daarom hoeft de CVO zich niet meer toe te spitsen op haar functie als 'waakhond', maar moet zij veeleer nagaan hoe zij kan 'helpen'. Er moeten keuzes worden gemaakt op het vlak van haar functies/hoofdtaken, zij kan niet alles doen. Is het bijvoorbeeld haar taak om publicaties uit te geven? Waarom zouden er op dit vlak niet veeleer meer middelen worden uitgetrokken om het onderzoek aan de universiteiten te bevorderen? Met betrekking tot de doelgroep: is dat enkel de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en is dit wat de verankering in de DGD rechtvaardigt? Indien de CVO verankerd blijft in de DGD, zal zij niet de middelen hebben om haar hoofdtaken uit te voeren. Het personeel binnen de administratie neemt af en dit zal niet veranderen. Waarom de CVO niet verbinden met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen? (de vertegenwoordiger van het instituut in de groep meent niet dat dit een goed idee is). Indien de CVO verbonden blijft aan de DGD, moet zij gebruik maken van dezelfde interne werkinstrumenten, dat wil zeggen de beheerplannen, de operationele plannen,
- De meerwaarde van de CVO is haar opbouw 'als netwerk' (de leden hebben verschillende achtergronden), waardoor zij een pool van expertise en reflectie is. Die pool van expertise moet in actie kunnen komen om bijdragen te leveren aan de strategieën voor de ontwikkelingssamenwerking, daarbij strikt rekening houdend met de actualiteit binnen de ontwikkeling. Wanneer de expertise niet voorhanden is binnen de CVO zelf, moet zij in staat zijn om die elders te zoeken, via doeltreffende internationale netwerking (de typisch Belgische context doorbreken) of door zelf die expertise te ontwikkelen. De adviezen mogen niet ad hoc gebeuren of los staan van de reële besluitvormingsprocessen.
- De groep heeft geen definitief antwoord gegeven op de vraag in verband met de doelgroep. Is de DGD de enige doelgroep of de belangrijkste doelgroep? Wat met het Parlement? En de ngo's? En de partnerlanden?

-
- In verband met de 'expertisepool' wordt beklemtoond **dat er verschillende niveaus van expertise bestaan** (technisch voor de ISP's of een ander niveau voor politiek advies aan de minister) en dat verduidelijking nodig is waar het precies om gaat.
 - In verband met de verankering binnen de DGD onderstrepen verscheidene deelnemers dat dit een meerwaarde vormt, die de CVO ook een zeker blijvend karakter geeft. Maar de meerwaarde van de **verankering** binnen de DGD zal enkel tastbaar zijn indien de interne communicatiemogelijkheden die die structurele verbinding met zich mee brengt, ten volle worden benut. Het is nodig om procedures uit te werken en informatiestromen te stabiliseren (structureel probleem van het secretariaat). De meerwaarde van de verbinding met de DGD bestaat er vooral in **dat er een institutionele band is om adviezen uit te brengen in verband met het interne besluitvormingsproces** [TOEVOEGING: verband met debat in de plenaire zitting: in welke mate is het de taak van de CVO om de administratie te ondersteunen? Indien dit het geval is, waar ligt dan de gevraagde rol van onafhankelijk observatorium? Valt dit te verzoenen?]
 - De groep heeft niet geantwoord op de vraag over de positionering binnen de DGD, omdat hiervoor **eerst duidelijker de belangrijkste rol en de doelgroep moeten worden bepaald**. De groep had niet genoeg tijd en uit de discussies bleken nog uiteenlopende standpunten en nood aan verduidelijking (vooral nood aan een gezamenlijke en gedeelde visie over de inhoud van de functies advies, sensibilisering en advocacy en het onderscheid tussen die functies).